

Tillämpning av transparenslagen (SFS 2005:590 Lag om insyn i vissa finansiella förbindelser) i universitets- och högskolesektorn

Bakgrund

Från och med 2005 gäller transparenslagen, som ska göra insyn möjlig i vissa finansiella förbindelser. Lagen ställer krav på redovisningen och Redovisningsrådet har tillsammans med representant från Konkurrensverket kommit fram till att universitet och högskolor (med en nettoomsättning överstigande 40 mkr euro, för vart och ett av de två senaste åren) ska lämna redovisning enligt transparenslagen. Kriterierna avseende huruvida sektorn ska omfattas av lagen eller inte, är inte glasklara.

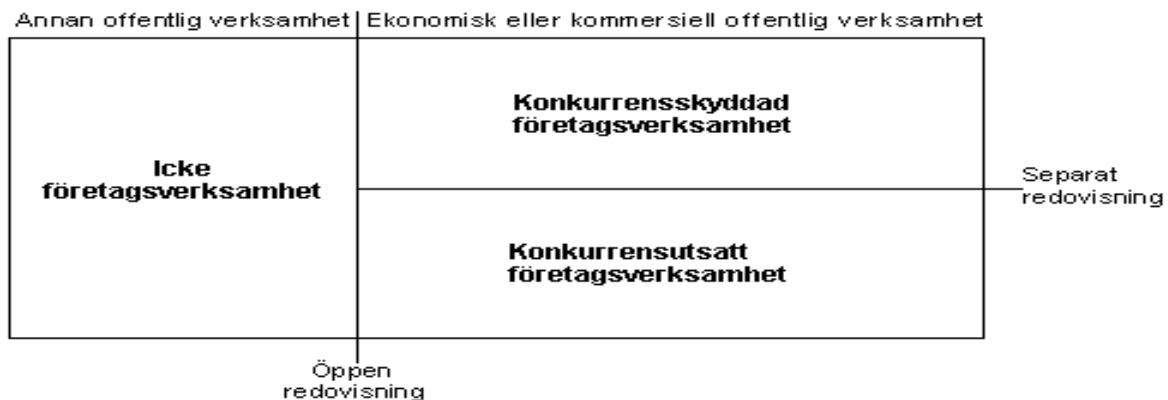
I nuläget görs tolkningen att sektorn omfattas och skall lämna en "transparensredovisning". Mer information om lagen finns på [Konkurrensverkets hemsida](#).

Redovisningen som upprättas enligt transparenslagen behöver inte sändas in till någon myndighet. Den ska sändas till Konkurrensverket om de begär det och av den anledningen ska redovisningen också arkiveras. Redovisningen bygger på uppgifter som hämtas ur årsredovisningen. För att underlätta har Redovisningsrådet tagit fram en mall för redovisningen.

Öppen eller separat redovisning

En bedömning ska göras där den offentliga verksamhet som inte utgör företag först ska kunna avskiljas från den verksamhet som utgör företag enligt konkurrensreglernas mening. Därefter ska företagsverksamheten kunna delas i konkurrensskyddad respektive konkurrensutsatt företagsverksamhet. En schematisk figur finns här nedanför.

Transparenslagens tillämpning i offentlig sektor

Enligt Redovisningsrådets bedömning är omfattningen av den verksamhet sektorn bedriver som myndighetsutövning och därmed "icke företagsverksamhet", exempelvis examination, så liten att vi väljer att inte bryta ut den. Med stöd av väsentlighetskriteriet redovisas därför all verksamhet som företagsverksamhet.

Företagsverksamheten ska delas upp i konkurrensskyddad verksamhet, vilken bedrivs med särskilda eller exklusiva rättigheter, och annan verksamhet som är konkurrensutsatt. Vi klassificerar anslags- och bidragsfinansierad grundutbildning, forskning-/forskarutbildning, liksom högskoleprovet som konkurrensskyddad verksamhet. Uppdragsverksamheten, utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter och Holdingbolagen betraktas som konkurrensutsatt verksamhet.

Fastställande och intyg från revisor

Redovisningen fastställs av rektor och lämnas till Riksrevisionen, som ska granska att redovisningen fullgjorts i enlighet med bestämmelserna i transparenslagen och lämna ett intyg till myndighetsledningen på samma sätt som föreskrivs för revisionsberättelsen.

Redovisning år 20XX enligt lag (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m.

Öppen redovisning av finansiella förbindelser (3 § Transparenslagen)

Av den öppna redovisningen ska det framgå vilka offentliga medel som lärosätet fått och hur medlen har använts (öppen redovisning).

Lärosätet har inte under 20XX erhållit kapitaltillskott, förlustbidrag, amorteringsfria eller på annat sätt förmånliga lån, gynnande genom avstående från vinst, fordran eller normal avkastning på offentliga medel. Ersättningar för ekonomiska ålägganden från det allmänna har erhållits i form av anslag – se årsredovisningen. Av årsredovisningen framgår även hur anslagen har använts.

Separat redovisning av olika verksamheter (5 § Transparenslagen)

Organisation och finansiering

Verksamheten vid lärosätet är organiserad i enlighet med vad som föreskrivs i andra kapitlet i högskolelagen.

Den *konkurrensskyddade verksamheten*, vilken bedrivs med särskilda rättigheter, utgörs av grundutbildning, forskning/forskarutbildning och högskoleprovet. Grundutbildning och forskning/forskarutbildning finansieras främst med statsanslag och bidrag från andra myndigheter, kommuner och regioner, företag och organisationer. En liten del av verksamheten finansieras av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen. Därutöver finansieras högskoleprovet med avgifter och dessa får tas ut enligt 3 § Avgiftsförordningen.

Den *konkurrensutsatta verksamheten* utgörs av uppdragsutbildning, uppdragsforskning och utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter, samt Holdingbolag. Verksamheten finansieras med avgifter enligt 3 § Avgiftsförordningen från andra myndigheter, kommuner och regioner, företag och organisationer.

Intäkter och kostnader 20XX

Uppgifterna är hämtade ur årsredovisningen.

(belopp i tkr)	Intäkter	Kostnader
Konkurrensskyddad verksamhet		
Utbildning på grund- och avancerad nivå	XX	XX
Forskning och utbildning på forskarnivå	XX	XX
Högskoleprovet	XX	XX
Konkurrensutsatt verksamhet		
Uppdragsutbildning	XX	XX
Uppdragsforskning	XX	XX
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter	XX	XX
Holdingbolag	XX	XX

Från och med 2020 har reglerna för redovisning av resultatandelar i hel- och delägda företag ändrats. Den ändrade redovisningsprincipen innebär att Holdingbolagets resultat inte ingår i universitetets resultaträkning.

Principer och metoder för beräkning och fördelning

Principer och metoder för beräkning och fördelning av intäkter och kostnader är desamma som vid upprättandet av årsredovisningen. Redovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag (FÅB), förordning (2000:606) om myndigheters bokföring (FBF) samt tillkommande regeringsbeslut.

Under året har lärosätet erhållit ett anslag för Idébanksmedel om XX tkr. Universitetet har bemyndigats att utbetala detta som ett kapitaltillskott till holdingbolaget. Kapitaltillskottet ska finansiera kostnader för de så kallade idébankerna. Erhållna idébanksmedel redovisas i balansräkningen under Statskapital till skillnad från vanliga anslag. I samband med utbetalning till holdingbolaget redovisas det i balansräkningen som andelar i hel- och delägda företag, årets anskaffning.